

3e fase: operaties

Zodra u de (hormonale en) sociale transitie fase heeft doorlopen, en 18 jaar (16 jaar in het geval van een mastectomie) of ouder bent, kan het behandelteam in overleg met u besluiten dat u van start mag gaan met operatiefase. Uiteraard op voorwaarde dat u dat wenst; u kunt natuurlijk ook in transitie zónder aanpassingen via operaties.

Deze fase brengt definitieve veranderingen (met hormonen kunt u nog stoppen, maar een operatieve aanpassing is blijvend). De duur van deze fase is voor iedereen weer anders; het hangt af van het soort en het aantal operaties waar u voor kiest. Tussen de verschillende operaties is voldoende hersteltijd nodig. U blijft in deze fase contact houden met uw psycholoog van het Genderteam.

Chirurgische specialismen

Afhankelijk van uw operatiewens, krijgt u te maken met zorgverleners van verschillende disciplines:

- Gynaecologie (baarmoeder-, eierstok- en vaginaverwijdering);
- Plastische chirurgie (borstverwijdering en genitale operaties);
- Urologie (bij een plasbuisverlenging of plasproblemen);
- Gelaatschirurgie (operaties aan het aangezicht);
- KNO (adamsappelcorrectie en stemverhogende ingreep).

Daarnaast blijft u uw endocrinoloog en psycholoog van het Genderteam nog enkele malen zien. Wilt u liever elders bij een plastisch chirurg in behandeling? Neemt u dan zelf contact op met deze behandelaar.

De operaties

In de operatiefase kunt u operaties ondergaan voor vermannelijking of vervrouwelijking. Daarbij zijn er meerdere opties mogelijk; samen met uw behandelteam kijkt u wat het best bij uw past. Vooropgesteld: iedereen is anders en maakt andere keuzes als het gaat om genderbevestigende operaties. Niet opereren is overigens óók een optie; het gaat erom wat bij u en uw leven past.

Operaties voor vervrouwelijking

Als u operaties wenst voor vervrouwelijking, dan kunt u denken aan een borstvergroting, een genitale operatie (orchidectomie, vulvaplastiek of vaginaplastiek), stemoperatie en adamsappelcorrectie. Daarnaast kunt u overwegen om aanpassingen in uw gezicht te doen (gelaatschirurgie).

Operaties voor vermannelijking

Als u operaties wenst voor vermannelijking, dan kunt u denken aan verwijdering van de borsten (mastectomie), verwijdering van de baarmoeder en/of eileider en/of eierstokken, verwijdering van de vagina (colpsectomie) en genitale operaties (metaïdoioplastiek of phalloplastiek).

Er is natuurlijk ruimte voor persoonlijke wensen. Zo kunt u er voor kiezen om alleen uw borsten te verwijderen en uw eierstokken en baarmoeder te behouden. Zie ook de [genderaid](#) of de [Keuzehulp voor trans mannen](#).

Na een operatie

Na een operatie komt u nog enkele malen terug voor een controle. Ook krijgt u na een operatie nog een afspraak bij de psycholoog om de operatie te evalueren.

Hormoongebruik na genitale operatie voor vervrouwelijking

Na een orchidectomie of vulva/vaginaplastiek kunt u stoppen met de testosteronremmers. Uw testosteronwaarde worden postoperatief gecontroleerd door uw hormoonarts. Uw bijniere maken nog wel een kleine hoeveelheid testosteron aan (dat gebeurt bij cis-vrouwen ook); dit kan soms leiden tot milde overbeharig. In dat geval kunt u een lage dosis testosteronremmers gebruiken om dit te onderdrukken. Overleg dit met uw arts. U blijft na de operatie nog wel oestradiol gebruiken. Dit is noodzakelijk om de vervrouwelijking te onderhouden, maar ook om botontkalking te voorkomen. Om die reden blijft u oestradiol in ieder geval gebruiken tot uw 55e levensjaar (leeftijd van overgang bij cis-vrouwen).

Hormoongebruik na de operaties voor vermannelijking

Als uw eierstokken zijn verwijderd moet u de rest van uw leven testosteron gebruiken. Testosteron is noodzakelijk om de lichamelijke veranderingen te onderhouden, maar ook om botontkalking te voorkomen.

Waar vindt uw operatie/ziekenhuisopname plaats?

Waar uw wordt geopereerd/opgenomen, hangt van het soort operatie af:

- [1b kort verblijf](#) (na operaties met een korte opnameduur)
- 1C KNO hoofd-halschirurgie (voor adamsappelcorrectie, stemverhogende operaties)
- [4B verpleegafdeling](#) (voor alle soorten operaties)

Behalve in Amsterdam UMC, locatie VUmc kan de operatie ook plaatsvinden in:

- [Medische Centrum Jan van Goyen](#) (plastisch chirurgische operaties)
- [Medical Park/Gender Clinic](#) (o.a. plastisch chirurgische operaties, urologische correcties en erectieprothesen)

Vragen en contact

Bij vragen kunt u contact opnemen met de genderpoli via onderstaande gegevens.

Telefoon: 020 - 444 0542 (op werkdagen van 09.00-12.00 en 13.00-16.00)

Fax: 020 - 444 5254

E-mail: genderteam-poli@amsterdamumc.nl

Bent u bij ons in behandeling en heeft u vragen over uw persoonlijke traject? Neem dan contact op met uw psycholoog van het Genderteam via het patiëntenportaal Mijn Dossier.

Nuttige informatie over uw traject

- [1e fase: verkenning en diagnose](#)
- [2e fase: hormonen en sociale transitie](#)
- [Het Genderteam en u](#)